

Porin kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
kaupunkisuunnittelu@pori.fi

Viite Lausuntopyyntöne 28.2.2019 Dno PORI 1111/2018

Aihe Porin Riihikedon (9.) kaupunginosan korttelia 22 sekä katualuetta koskeva asemakaavan muutoksen 609 1709 luonnos, päivätty 21.2.2019

Riihikedon korttelia 22. koskeva asemakaavamuutos on tullut vireille 6.6.2018 Kiinteistö Oy Domus Arctopoliksen hakemuksesta. Suunnittelualue sijaitsee aivan Porin ydinkeskustan reunalla, osana nk. koulukortteleiden aluetta. Kaavamuutoksen tarkoituksena on mahdollistaa suunnittelualueen ainoan rakennuksen, entisen tyttöjen ammattikoulun käyttötarkoituksen muutos lähinnä asuinkäyttöön ja siihen liittyvä tontin täydennysrakentaminen. Muutos liittyy Satakunnan ammattikorkeakoulun uuden kampuksen rakentamisen myötä vapautuneiden ja Porin kaupungin omistamien tilojen uudelleen järjestämiseen. Kaavan laatijana on toiminut Rejlers Finland Oy:ltä arkkitehti Kaija Maunula.

Tyttöjen ammattikouluna tunnettu, ammattikoulujen talo valmistui vuonna 1938 Porin uuteen 9. kaupunginosaan, alueelle joka kaavoitettiin 1920-luvulla vanhan ruutukaava-alueen ulkopuolelle, kaupungin vanhoille viljelysmaille. Tyyliltään funktionalistisen, kolmikerroksisen rakennuksen suunnitteli helsinkiläinen arkkitehti Oiva Viljanen, joka aiemmin oli suunnitellut mm. Porin kauppahallin, siihen liittyvine rakennusosineen. Ammattikoulujen talon läheisyyteen oli jo aiemmin rakennettu mm. Cygnaeuksen kansakoulu, myöhemmin koulukäyttöön tullut suojeluskuntatalo Karhulinna sekä Suomalainen yhteislyseo vuonna 1935. Niin ikään funktionalistisen yhteislyseon suunnitteli arkkitehti Elsa Arokallio. Yhteislyseota laajennettiin 1950- ja 60-luvuilla ja Tyttöjen ammattikoulun eteläpuolelle rakennettiin vuonna 1952 poikien ammattikoulu (nyk. Palmgrenopisto). Vuonna 2009 koulujen ja niiden lähiympäristön muodostama kokonaisuus luokiteltiin valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi nimeltään Riihikedon koulukorttelit (www.rky.fi).

Riihikedon koulukorttelit ovat myös osa Porin kansallista kaupunkipuistoa, jonka ympäristöministeriö on perustanut keväällä 2002 alueen erityisten arvojen vaalimiseksi. Tätä tarkoitusta varten on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka ympäristöministeriö on hyväksynyt 5.11.2008.

Satakunnan maakuntakaavassa (ympäristöministeriö vahvistanut 30.11.2011) Teljän ammattikoulu on osoitettu merkittävänä rakennusperintökohteena

kohdemerkinnällä kh ja sitä ympäröivä koulukortteleiden alue valtakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä aluemerkinällä kh1. Vastaavat merkinnät ovat siirtyneet myös Satakunnan vaihemaakuntakaavaan 2, joka tultaneen hyväksymään vielä kuluvan kevään aikana.

Riihikedon koulukortteleiden kokonaisuus on osoitettu myös Porin kantakaupungin yleiskaavassa (KV hyväksynyt 10.12.2007) merkinnällä S-1 Alueena, jonka rakennus- ja kulttuurihistorialliset arvot tulee säilyttää kaupunkikuvassa. Lisäksi tyttöjen ammattikoulu (myöhemmin Teljän ammattioppilaitos) on suojeltu kohdemerkinnällä, johon liittyy määräys: Suojeltavaa rakennusta ei saa purkaa. Alueen voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1946. Kaavassa on osoitettu ainoastaan yleisten rakennusten likimääräinen kerrosala. Muita merkintöjä tai määräyksiä vanhentuneessa asemakaavassa ei ole.

Satakunnan Museo on toteuttanut Riihikedon keskiosan rakennusinventoinnin vuonna 2015 (FM Suvi Rosendahl) tulevia asemakaavanmuutoksia silmällä pitäen. Inventoinnissa Teljän ammattikoulu arvoitettiin säilytettäväksi rakennukseksi A-luokkaan arkkitehtuurin, historian, kaupunkikuvan ja kaavahistorian kannalta arvokkaana kohteena. Rakennuksesta on laadittu myös tarkempi rakennushistoriaselvitys (Arkkitehtitoimisto Küttner ky) jo ennen asemakaavan muutoksen vireille tulemistä kiinteistöyhtiön tilaamana. Selvitystä täydennettiin asemakaavatyön alkuvaiheessa.

Satakunnan Museon kannanotto

Ammattikoulu Winnovan koulutoiminta päättyi keväällä 2018 entisessä Teljän ammattikoulussa. Tyhjillään rakennus on ollut siis vasta vuoden. Rakennuksen muutos koulukäytöstä asumiskäyttöön tulisi vääjäämättä hävittämään olennaisia arvoja ja ominaispiirteitä sekä itse rakennuksesta että sitä ympäröivästä valtakunnallisesti arvokkaasta kouluympäristöstä. ”Rakennuksen poistuessa koulukäytöstä tärkeä osa sen rakennushistoriallista arvoa katoaa.” (rakennushistoriaselvitys, s. 70). Siksi museo pitää edelleenkin uuden koulukäytön löytymistä ensisijaisena ratkaisuna ja nyt esillä olevan asemakaavan muutoksen mahdollistamaa muuta käyttöä vasta toissijaisena.

Korttelin 9-22 asemakaavan muutos sekä sen pohjana olevat selvitykset on sinänsä laadittu huolella ja vuorovaikutuksessa museon kanssa. Arvokkaan rakennuksen suojele ja arvojen säilyminen on otettu valitun uuden käyttötarkoituksen sallimissa puitteissa huomioon. Kaavan sr-47 –merkintää museo pitää pääpiirteissään onnistuneena. Kuitenkin niin, että sisäpihan puolelle sallittavien erillisten parvekkeiden enimmäissyvyys on ehdottomasti liian suuri ja tulisi sellaisena muuttamaan rakennuksen luonnetta merkittävästi. Museo on esittänyt mahdollisena

syvyytenä 2 metrin sijasta 1,5 metriä, jota ei tulisi ylittää. Tämän lisäksi museo katsoo, ettei huonetilojen rakentamista ullakolle tule sallia. Ullakkorakentaminen tarkoittaisi merkittäviä julkisivumuutoksia sekä tarvittavien ikkunoiden että ullakkokerrokseen tuotavan hissikuilun vuoksi. Ullakkorakentamisen mahdollisuus tuleekin poistaa suojelumääräyksestä. Ratkaisua ei ole edes kaavaluonnoksessa millään tavoin tutkittu tai ohjeistettu. Museo on huomauttanut asiasta jo kaavan valmisteluvaiheessa.

Tontille sallittavasta lisärakentamismahdollisuudesta museolla ei ole huomautettavaa. Uuden rakennusmassan sijoitus on kerrosluku huolella harkittu ympäristön kannalta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja

Tutkija

Juhani Ruohonen

Liisa Nummelin

Tiedoksi:

Vasinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf
Museovirasto/kirjaamo